

REFERAT DE APROBARE pentru

Decizia Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio

I. Introducere

Frecvențele radio, resursă publică limitată a statului român aflată în administrarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *ANCOM* sau *Autoritatea*), sunt folosite în cadrul diferitelor sectoare de activitate, inclusiv pentru furnizarea unor servicii esențiale. Între acestea se pot aminti: comunicațiile mobile, comunicațiile prin satelit, transmisiunile de televiziune și radio, legăturile fixe pe suport radio, radiolocația, radionavigația maritimă și cea aeronautică, comunicațiile între nave ori între aeronave, comunicațiile între nave și țărm, respectiv între aeronave și sol, precum și pentru aplicații de uz general, cum ar fi, de exemplu, alarmele, telecomenzile pe suport radio, identificarea prin dispozitive de radiofrecvență (RFID) etc.

În ceea ce privește prezentul proiect de reglementare, relevanță prezintă rețelele de comunicații electronice mobile/fixe pe suport radio de bandă largă (pe scurt, rețele de tip MFCN).

Spectrul radio este utilizat atât pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice, cât și pentru asigurarea nevoilor de comunicații ale diverselor instituții publice, cum sunt: cele din domeniul apărării naționale, al securității naționale și siguranței publice (inclusiv pentru protecție civilă), cele care desfășoară activități științifice, cum sunt meteorologia, explorarea Pământului prin satelit, radioastronomia, cercetarea spațială, precum și pentru asigurarea legăturilor de comunicații necesare pentru desfășurarea activităților proprii ale unei palete largi de utilizatori (societăți private sau entități de interes public) etc.

Prezentul proiect vizează atât rețelele de tip MFCN prin intermediul cărora operatorii (câștigători ai unei proceduri de selecție) furnizează rețele publice de comunicații electronice și servicii de comunicații electronice destinate publicului, cât și rețele de tip MFCN operate de instituții guvernamentale care desfășoară activități în domeniul comunicațiilor electronice, în condițiile legii.

Cu titlu general, se impune a fi menționat faptul că modul în care sunt stabilite și adoptate reglementările naționale, în speță Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe radio (denumit în continuare TNABF), ține cont de norme tehnice și administrative internaționale adoptate sub egida unor organizații globale precum Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT) – sectorul de radiocomunicații (UIT-R), respectiv în cadrul unor organizații regionale, cum ar fi Conferința europeană a Administrațiilor de poștă și telecomunicații (CEPT) – prin Comitetul de comunicații electronice (ECC) – și Uniunea Europeană (UE), prin intermediul Comisiei Europene (CE).

Normele internaționale pe care se bazează TNABF sunt într-o continuă actualizare ori adaptare, ca urmare a progresului tehnologic și a avansurilor inovative în acest domeniu foarte dinamic al comunicațiilor electronice realizate prin utilizarea spectrului radio. De aceea, în contextul în care reglementările adoptate la nivel internațional cunosc o evoluție continuă și rapidă, iar acestea au influență asupra normelor naționale, TNABF trebuie modificat periodic în scopul menținerii la zi și al consolidării acestuia.

De asemenea, și evoluțiile în privința politicii naționale de administrare a spectrului radio și/sau în cadrul strategiilor de utilizare a spectrului radio la nivel național, care se materializează în decizii la nivel înalt pe plan guvernamental ori, după caz, în decizii luate la nivelul Autorității, pot avea drept consecință necesitatea de modificare a TNABF.

În concluzie, TNABF, care este rezultatul unei reglementări eminate tehnice, reprezintă un instrument adecvat de management al resursei limitate de spectru radio și este susceptibil în permanență de a fi ajustat sau, după caz, actualizat.

Prezentul proiect de decizie nu vizează implementarea unor reglementări emise la nivel unional (acte legislative ale Parlamentului European și Consiliului ori decizii de punere în aplicare ale Comisiei Europene) sau a unor reglementări tehnice emise la nivel UIT-R ori CEPT/ECC, ci urmărește doar consacrarea, la nivel legislativ, a efectelor unor hotărâri deja adoptate anterior pe plan național, după cum urmează a se detalia în continuare.

II. Scop și obiective

TNABF în vigoare cuprinde, pentru spectrul radio cuprins între 9 kHz și 1000 GHz, atribuirile benzilor de frecvențe radio pe servicii de radiocomunicații, comparativ la nivel internațional (pentru Regiunea 1 a UIT, astfel cum sunt stabilite acestea prin intermediul Art. 5 al Regulamentului radiocomunicațiilor al UIT) și național, precum și desemnările benzilor de frecvențe radio pentru diverse sisteme sau aplicații de radiocomunicații, a căror utilizare este armonizată la nivel regional (european sau unional) în cele mai multe cazuri.

De asemenea, TNABF în vigoare cuprinde informații privind statutul de utilizare al fiecărei benzi ori subbenzi de frecvențe radio în parte: neguvernamental, guvernamental sau, după caz, statutul de utilizare partajată (neguvernamental/ guvernamental). Desigur, informațiile legate de statutul de utilizare trebuie privite prin raportare la definițiile reținute în cadrul art. 4 alin. (1) pct. 18-20 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Scopul prezentului proiect de decizie se limitează exclusiv la modificarea statutului de utilizare al unor subbenzi de frecvențe radio din cadrul benzii de frecvențe 3600-3800 MHz.

III. Istoric al utilizării și reglementării benzii de frecvențe 3600-3800 MHz

În prezent, utilizarea benzii de frecvențe 3400-3800 MHz (ce include banda de frecvențe de interes pentru proiectul de decizie supus aprobării) se realizează în baza licențelor de utilizare a frecvențelor radio pentru furnizarea de rețele publice și de servicii de comunicații electronice emise în anul 2015 și cu perioadă de valabilitate 1 ianuarie 2016 – 31 decembrie 2025. Aceste licențe includ drepturile de utilizare câștigate de titularii acestora în urma procedurii de selecție organizate de Autoritate în anul 2015.

Subbenzile de frecvențe alocate prin licențele respective, și utilizate în prezent de titularii acestora, se regăsesc în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Utilizare sau, după caz, operator licențiat, până la 31.12.2025	Subbandă TDD alocată (MHz)	Statut de utilizare conform TNABF în vigoare
1	spectru liber	3400-3490 MHz	NG
2	Vodafone Romania S.A.	3490-3530 MHz	NG
3	Orange România S.A.	3530-3645 MHz	NG
4	rețele guvernamentale	3645-3655 MHz	G(A)/NG
5	rețele guvernamentale	3655-3700 MHz	G/NG
6	Digi Romania S.A.	3700-3750 MHz	NG
7	S.N. Radiocomunicații S.A.	3750-3800 MHz	NG

NG = statut de utilizare ce indică faptul că spectrul radio poate fi utilizat doar de rețele neguvernamentale,
G = statut de utilizare ce indică faptul că spectrul radio poate fi utilizat doar de rețele guvernamentale,
G/NG și G(A)/NG = statuti de utilizare partajată, între rețele neguvernamentale și rețele guvernamentale).

Se constată, astfel, că statutul de utilizare a subbenzilor de frecvențe din cadrul benzii 3400-3800 MHz, prevăzut în TNABF în vigoare, este în directă corespondență cu utilizările efective ale subbenzilor de frecvențe respective. Aceasta este o regulă evidentă, ce trebuie respectată la orice moment în timp și de care se ține seama ori de câte ori se actualizează TNABF.

În cursul anului 2022, Autoritatea a organizat și desfășurat o procedură de selecție pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în mai multe benzi de frecvențe radio, inclusiv în banda 3400-3800 MHz. Documentația acestei proceduri de selecție a fost supusă consultării publice¹ în perioada 13 iulie – 16 august 2022. Tot pachetul de reglementări a fost analizat în cadrul ședinței Consiliului consultativ² din data de 14 septembrie 2022.

Din documentația procedurii de selecție a făcut parte și *Decizia ANCOM nr. 644/2022 privind procedura de selecție pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz*.

Decizia menționată a avut drept obiect³ adoptarea regulilor generale privind desfășurarea procedurii de selecție pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în mai multe benzi de frecvențe, inclusiv în întreaga bandă 3400-3800 MHz prin intermediul⁴ a 40 de blocuri a câte 10 MHz în banda 3400-3800 MHz, pentru o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2026 și 31 decembrie 2047.

Drepturile de utilizare achiziționate în cursul anului 2022 și cu intrare în vigoare de la 1 ianuarie 2026, ce vor fi incluse în licențele ce vor fi emise (până la finalul anului 2025) în favoarea câștigătorilor respectivei proceduri de selecție, se regăsesc în tabelul de mai jos:

<i>Nr. crt.</i>	<i>Utilizare sau, după caz, operator licențiat, de la 01.01.2026</i>	<i>Subbandă TDD alocată (MHz)</i>
1	Digi Romania S.A.	3400-3450 MHz
2	Vodafone Romania S.A.	3450-3550 MHz
3	Orange România S.A.	3550-3710 MHz
4	<i>spectru liber</i>	3710-3800 MHz

Desigur, procedura de consultare derulată de ANCOM a generat un nivel ridicat de predictibilitate cu privire la intențiile Autorității din perspectiva strategiei de utilizare a benzii de frecvențe 3400-3800 MHz la nivel național și, totodată, a permis oricărei persoane interesate să ia o decizie informată cu privire la eventuala achiziție a unor drepturi de utilizare pentru banda 3,4-3,8 GHz, cu intrare în vigoare din anul 2026. Astfel, procedura de consultare în cauză a asigurat informarea tuturor subiecților de drept cu privire la faptul că, înainte de intrarea în vigoare a drepturilor de utilizare respective, statutul de utilizare a subbenzilor de frecvențe din cadrul benzii 3,4-3,8 GHz va fi actualizat corespunzător⁵.

Deși, încă din anul 2022 nevoia de modificare a statutului de utilizare a unor subbenzi din banda 3,4-3,8 GHz, pentru perioada ulterioară datei de 01.01.2026, era cunoscută, aceasta fiind, de altfel, și supusă ulterior consultării publice, această măsură nu a putut fi transpusă în forma TNABF de la acel moment tocmai din rațiuni de rigoare legislativă a normei juridice. În acest sens, se impune

¹ Detalii în acest sens se regăsesc la: <https://www.ancom.ro/formdata-269-49-427>.

² Detalii în acest sens se regăsesc la: https://www.ancom.ro/consiliul-consultativ-14-septembrie-2022_6645.

³ Conform art. 1 alin. (1) din Decizia ANCOM nr. 644/2022.

⁴ Conform art. 2 alin. (1) lit. e) din Decizia ANCOM nr. 644/2022.

⁵ În cadrul TNABF în vigoare în anul 2022 (adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 376/2020 privind aprobarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 și 427 bis din 21 mai 2020), toate subbenzile din cadrul benzii 3,4-3,8 GHz aveau statut de utilizare NG, cu excepția subbenzilor 3645-3655 MHz (statut G(A)/NG) și 3655-3700 MHz (statut G/NG). Același statut de utilizare (pentru fiecare subbandă în parte) a fost aplicabil și pentru forma ulterioară a TNABF, respectiv cea în vigoare în prezent.

a fi menționat faptul că TNABF⁶ reflectă imaginea actuală, în orice moment dat, a atribuirilor anumitor benzi de frecvențe radio, inclusiv din perspectiva statutului de utilizare. Or, schimbările viitoare ale statutului de utilizare a unor subbenzi din banda 3,6-3,8 GHz (precum cele menite să permită exercitarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio dobândite în urma licitației din 2022) urmează a fi transpuse la nivelul legislației naționale la momentul la care acestea încep să producă efecte, în caz contrar dezideratul existenței unui TNABF care să permită subiecților de drept să aibă o imagine clară a modului în care anumite benzi de frecvențe radio sunt utilizate la nivel național fiind înfrânt.

În ceea ce privește forma actuală a TNABF, aceasta a fost supusă consultării publice⁷ în perioada 3 august – 15 septembrie 2023 și a fost, totodată, analizată cu părțile interesate în cadrul ședinței Consiliului consultativ⁸ din data de 21 noiembrie 2023, ocazie cu care a fost dezbătut și documentul de sinteză a observațiilor la proiectul de decizie privind aprobarea TNABF.

În cuprinsul expunerii de motive la proiectul de decizie ce a devenit ulterior Decizia președintelui ANCOM nr. 111/2024 a fost prezentată⁹ și decizia Consiliului Suprem de Apărare a Țării de acordare a 40 MHz din banda 3600-3800 MHz, începând cu data de 1 ianuarie 2026, pentru servicii de tip BB-PPDR (servicii de comunicații pe suport radio de bandă largă pentru protecție publică și intervenție în caz de dezastre).

Consecințele generate de decizia anterior amintită au fost indicate și în referatul de aprobare¹⁰ al Deciziei ANCOM nr. 111/2024, document în cuprinsul căruia s-a reținut și faptul că în cadrul ședinței Comisiei interdepartamentale de radiocomunicații (CIR) s-a agreat ca „*modificarea corespunzătoare a statutului de utilizare al subbenzii de 40 MHz din cadrul benzii 3600-3800 MHz să se producă la următoarea actualizare a TNABF*”. Așadar, în deplin acord cu prevederile art. 16 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.111/2011, măsurile care fac obiectul prezentului proiect de decizie au fost avizate de CIR încă din anul 2024. Însă, după cum s-a detaliat în cuprinsul paragrafelor anterioare (în cazul drepturilor de utilizare dobândite în urma licitației din 2022), transpunerea la nivelul legislației naționale a modificării statutului de utilizare al subbenzii de 40 MHz din banda 3600-3800 MHz, alocată pentru rețele guvernamentale începând cu data de 1 ianuarie 2026, nu a fost posibilă la momentul adoptării ultimei modificări a TNABF (forma în vigoare).

Totodată, în cadrul consultărilor publice care au avut loc la nivelul anului 2023 și care au inclus și măsurile care fac obiectul prezentului proiect de decizie, pentru o deplină clarificare a aspectelor supuse consultării, Autoritatea a explicat în cuprinsul documentului de sinteză a observațiilor¹¹, că modificarea statutului de utilizare pentru o porțiune de spectru radio de 40 MHz din banda 3600-3800 MHz (anume 3760-3800 MHz), care va deveni valabilă (va produce efecte) începând cu 01 ianuarie 2026, va fi implementată în cursul anului 2025 și va intra în vigoare de la începutul anului 2026.

Tot în cuprinsul documentului de sinteză a observațiilor¹², ANCOM a arătat și faptul că nu putea preciza în concret, în cuprinsul proiectului de TNABF ce era supus consultării publice, limitele porțiunii de 40 MHz TDD în banda de frecvențe 3600-3800 MHz care urma a fi utilizată în scopuri guvernamentale, deoarece această utilizare urma să intre în vigoare de la data de 01 ianuarie 2026.

Astfel cum am indicat anterior, structura de prezentare a informațiilor din TNABF este orientată pe descrierea situației în vigoare la zi, pentru fiecare bandă de frecvențe în parte (incluzând, la nevoie, termene limitative cu privire la valabilitatea în timp a situației în vigoare), în timp ce în cazul respectiv era vorba despre o situație care urma să producă efecte de la un anumit

⁶ TNABF în vigoare în prezent a fost aprobat prin Decizia președintelui ANCOM nr. 111/2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 și 183 bis din 6 martie 2024.

⁷ Detalii în acest sens se regăsec la: <https://www.ancom.ro/formdata-269-49-445>.

⁸ Detalii în acest sens se regăsec la: https://www.ancom.ro/consiliul-consultativ-21-noiembrie-2023_6988.

⁹ Primul paragraf de la pag. 5 a expunerii de motive pentru decizia ANCOM nr. 111/2024.

¹⁰ Al III-lea paragraf de la pag. 5 a referatului de aprobare pentru decizia ANCOM nr. 111/2024.

¹¹ Punctul A2, aflat la pag. 4 din documentul de sinteză a observațiilor (prezentarea comentariilor respondenților), răspunsul ANCOM fiind cuprins în pag. 4-6 ale aceluiași document.

¹² Punctul A3, aflat la pag. 6 din documentul de sinteză a observațiilor (prezentarea comentariului respondentului), răspunsul ANCOM fiind cuprins în pag. 6-8 ale aceluiași document.

moment dat în viitor (ulterior debutului anului 2024, când intra în vigoare proiectul de TNABF supus consultării publice), înlocuind starea de fapt ce urma să fie statuată chiar prin proiectul supus consultării publice.

Cu toate acestea, asigurând un nivel ridicat de transparență și predictibilitate a actului de reglementare, ANCOM chiar a indicat în continuare, în cadrul documentului de sinteză a observațiilor, că porțiunea de 40 MHz anterior menționată se concretizează în subbanda 3760-3800 MHz, dezvăluind, astfel, întreaga situație de utilizare a spectrului radio în banda 3,4-3,8 GHz ulterioară datei de 1 ianuarie 2026, detaliată în tabelul de mai jos:

<i>Nr. crt.</i>	<i>Utilizare sau, după caz, operator licențiat, de la 01.01.2026</i>	<i>Subbandă TDD alocată (MHz)</i>	<i>Statut de utilizare conform TNABF în vigoare</i>
1	Digi Romania S.A.	3400-3450 MHz	NG
2	Vodafone Romania S.A.	3450-3550 MHz	NG
3	Orange România S.A.	3550-3710 MHz	NG, cu excepția porțiunii 3645-3700 MHz*
4	<i>spectru liber</i>	3710-3760 MHz	NG
5	rețele guvernamentale	3760-3800 MHz	NG**

* - subbenzile 3645-3655 MHz (G(A)/NG) și 3655-3700 MHz (G/NG) ar trebui să aibă, în mod evident, statut de utilizare NG începând cu data de 1 ianuarie 2026.

** - porțiunea 3760-3800 MHz (NG) ar trebui să aibă, în mod evident, statut de utilizare G începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Astfel, rezultă fără echivoc faptul că ANCOM a adus (chiar cu un interval de timp semnificativ în avans) la cunoștința părților interesate, inclusiv în cadrul expunerii de motive la proiectul de TNABF supus consultării publice (și aflat acum în vigoare), conținutul măsurilor referitoare la modul în care urma să evolueze pe viitor, la nivel național, statutul de utilizare al diverselor subbenzi din cadrul benzii 3600-3800 MHz, obligația de asigurare a transparenței decizionale fiind întru totul îndeplinită.

IV. Propuneri

Având în vedere toate cele prezentate anterior, devin evidente modificările necesare a fi efectuate în cadrul TNABF, cu privire la statutul de utilizare al unor subbenzi de frecvențe radio din banda de frecvențe 3600-3800 MHz, în contextul noilor alocări de subbenzi de frecvențe radio valabile în banda de frecvențe 3600 – 3800 MHz începând de la 01.01.2026.

Prin urmare, prin proiectul de decizie anexat prezentului referat se propune strict modificarea statutului de utilizare al subbenzilor respective, după cum urmează:

- modificarea statutului de utilizare al subbenzii 3645-3655 MHz din G(A)/NG în NG,
- modificarea statutului de utilizare al subbenzii 3655-3700 MHz din G/NG în NG,
- modificarea statutului de utilizare al subbenzii 3760-3800 MHz din NG în G.

Totodată, din rațiuni de tehnică legislativă (utilizarea unui stil clar, concis și precis) specifice modului particular în care este prezentat TNABF, vor mai fi efectuate următoarele modificări de formă:

- celulele din tabel aferente spectrului de frecvențe radio cuprins între 3700,00 MHz și 3800,00 MHz se vor diviza în două părți, rezultând celule aferente spectrului de frecvențe radio cuprins între 3700,00 MHz și 3760,00 MHz și celule aferente spectrului de frecvențe radio cuprins între 3760,00 MHz și 3800,00 MHz,
- celulele din tabel aferente spectrului de frecvențe radio cuprins între 3600,00 MHz și 3645,00 MHz, 3645,00 MHz și 3655,00 MHz, 3655,00 MHz și 3700,00 MHz, precum și între 3700,00 MHz și 3760,00 MHz, se vor concatena formând un singur rând de celule aferente spectrului de frecvențe radio cuprins între 3600,00 MHz și 3760,00 MHz.

Astfel cum am detaliat pe larg în cuprinsul prezentului referat, modificările propuse prin prezentul proiect de decizie au făcut anterior obiectul consultării publice persoanele interesate fiind în măsură să formuleze observații în deplină cunoștință de natura, izvorul și efectele măsurilor în cauză (observații care, după cum am arătat, au fost adresate de Autoritate prin documentul de sinteză al observațiilor aferent consultării publice din anul 2023, menționată anterior). Totodată, se impune a fi menționat și faptul că modificările care fac obiectul prezentului proiect de decizie au un caracter pur formal și nu produc, ele în sine, vreun impact pe piață (cu atât mai puțin un impact semnificativ).